

*การบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุข ของโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี

พิชชาพร สุขะ^{1*} สุมิตร สุวรรณ²

¹หลักสูตรการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

²หลักสูตรการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

*Corresponding author e-mail: phitchaporn.su@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนปทุมวิไล จำนวน 113 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก และผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.50 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการ โดยมีการวางแผนบนพื้นฐานข้อมูลที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมาย โครงสร้างการบริหาร หน้าที่และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควบคู่กับการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก มีการส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างรายบุคคล มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำผลไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจการนักเรียน; การป้องกันอบายมุข; โรงเรียนปทุมวิไล

*

Received: 2026-01-01, Revised: 2026-03-02, Accepted: 2026-03-09

Student Affairs Administration in Preventing Drug Abuse at Pathumwilai School, Pathum Thani Province

Phitchaporn Sukha^{1*} Sumit Suwan²

¹Educational Administration Program, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

² Educational Administration Program, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

*Corresponding author e-mail: phitchaporn.su@ku.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the level of Student Affairs Administration in Preventing Drug Abuse at Pathumwilai School, Pathum Thani Province 2) the Guidelines for Student Affairs Administration in Preventing Drug Abuse at Pathumwilai School. The sample consisted of 113 teachers of Pathumwilai school, selected by simple random sampling using the lottery method, and eight key informants. The research instruments included a questionnaire and an interview form. A total of 100 questionnaires were returned, representing a response rate of 88.50%. The data were analysed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results showed that: 1) The overall level of Student Affairs Administration in Preventing Drug Abuse at Pathumwilai School was high. 2) The Guidelines for Student Affairs Administration in Preventing Drug Abuse at Pathumwilai School emphasize systematic and integrated implementation. This includes data-based planning, clearly defined goals, administrative structures, and accountable roles and responsibilities. Opportunities should be provided for students and relevant stakeholders to participate in implementation, alongside collaboration with parents, communities, and external agencies. The school should continuously promote discipline, morality, ethics, and democratic values through various activities, implement a student support system that considers individual differences, and conduct regular supervision, monitoring, and evaluation to guide ongoing improvement and development.

Keywords: Student Affairs Administration; Preventing Drug Abuse; Pathumwilai School

บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และพฤติกรรมที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงและสิ่งแวดล้อมที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะปัญหาอบายมุข เช่น การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม (ณัฐฉา บุตระธน, 2564) ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดูแล ส่งเสริม และพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มุ่งส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานกิจการนักเรียนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การบริหารงาน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลการดำเนินงานซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารงานกิจการนักเรียนจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของผู้เรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีส่วนช่วยในการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและลดพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน โดย สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) และ ยุทธนา เลิศคลัง (2565) พบว่า การวางแผนและการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้เรียน และ วริยา สายสว่าง (2566) พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน

โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี เป็นสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดและอบายมุขในกลุ่มผู้เรียน โดยได้ดำเนินกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การรณรงค์ให้ความรู้ การส่งเสริมทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของนักเรียนผ่านชมรมและโครงการต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่านักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

1.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานีจำนวน 160 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และ มอร์แกน Krejcie & Morgan (อ้างถึงใน พรหมณี ลีกิจวัฒนะ, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (พรหมณี ลีกิจวัฒนะ, 2554)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ประกอบไปด้วยคำถามแบบให้เลือกเพียง 1 คำตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งเกณฑ์ระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Five-Point Likert Scales) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล เริ่มจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบในการพัฒนาเครื่องมือ จากนั้นจัดทำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพร้อมผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและคำนวณค่า IOC (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) ก่อนปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2554) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 จากนั้นจึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานีต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) แบบฟอร์มออนไลน์ (Google Form) และการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง โดยผู้วิจัย

จะทำการแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และอธิบายถึงข้อสงสัยและวิธีการตอบแบบสอบถามก่อนอย่างชัดเจนและได้มีการตอบกลับของแบบสอบถามกลับมาจำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.50

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

2. ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน 1 คน และครูหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Question) แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 คน

2.3 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล ผู้วิจัยศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจัดทำแบบสัมภาษณ์และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ก่อนปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอเพื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์พร้อมทั้งติดต่อนัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน และดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาสรุปด้วยข้อสรุปเชิงอุปนัย และนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

ผลการศึกษาระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลโดยแสดงคะแนนเฉลี่ยโดยรวม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล ในภาพรวม

(n = 100)

การบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกัน ปัญหาอบายมุข	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน	4.40	0.72	มาก	6
2. ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน	4.52	0.65	มากที่สุด	1
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.52	0.65	มากที่สุด	1
4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	4.52	0.68	มากที่สุด	3
5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียน	4.46	0.69	มาก	5
6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียน	4.47	0.69	มาก	4
รวม	4.48	0.68	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.52$ S.D. = 0.65, 0.65, 0.68) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.69) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.69) และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

1.1 ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.72) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ และเป้าหมายที่ชัดเจน รวมถึงมีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันปัญหาอบายมุขของนักเรียน

1.2 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.65) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการบริหารจัดการกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันอบายมุข

1.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.65) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมและวินัยของนักเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมและส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงได้

1.4 ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.68) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการดูแลและติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.69) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ซึ่งช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบและลดพฤติกรรมเสี่ยง

1.6 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.69) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

แนวทางที่ 1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน ควรดำเนินการบนพื้นฐานของการรวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนจากครูที่ปรึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการสังเกตพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาอบายมุข นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังสะท้อนว่า การกำหนดเป้าหมายแผนงาน และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดทำแผนงานเชิงกลยุทธ์และคู่มือการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีการเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนางานในรอบต่อไป จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสามารถป้องกันปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 2 การบริหารงานกิจการนักเรียน ควรมีการกำหนดโครงสร้างการบริหาร หน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยมีการมอบหมายครูผู้รับผิดชอบในแต่ละด้าน และมีการประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก ผู้ให้ข้อมูลยังสะท้อนว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาให้มีทักษะประสบการณ์จริง ใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมจิตอาสา และกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนช่วยลดความเสี่ยงของนักเรียนในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข

แนวทางที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การส่งเสริมคุณธรรมและวินัยเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง โดยโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมจิตอาสา และการยกย่องนักเรียนที่ประพฤติดี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลยังระบุว่า การเสริมแรงทางบวกและการสร้างแบบอย่างที่ดีจากครู มีส่วนช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และลดแนวโน้มการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข

แนวทางที่ 4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การให้คำปรึกษา และการประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม ผ่านการทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้โรงเรียนสามารถเข้าใจปัญหาของนักเรียน และสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการติดตามผลและนำข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและทันท่วงที

แนวทางที่ 5 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มุ่งปลูกฝังแนวคิดและค่านิยมประชาธิปไตยผ่านการจัดทำแผนงานและโครงการให้แก่ผู้เรียน โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เช่น การเลือกตั้งสภานักเรียน การแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนและโรงเรียน และลดพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจนำไปสู่ปัญหาอบายมุข

แนวทางที่ 6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีหลักฐานการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแผนงานและกิจกรรม โดยการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และยกระดับคุณภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ซึ่งช่วยให้การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และสามารถป้องกันปัญหาอบายมุขได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. ระดับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) พบว่า ระดับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ยุทธนา เลิศคลัง (2565) พบว่า การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุข เป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยในตนเอง เต็มที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวต้องอาศัยระบบบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม โดยบูรณาการความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้นักเรียนรู้เท่าทันและห่างไกลจากอบายมุขทุกรูปแบบ ทั้งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน และสื่อลามกอนาจารที่ไม่เหมาะสม สะท้อนให้เห็นว่าการวางแผนและกำหนดกรอบนโยบายอย่างชัดเจน เป็นปัจจัยสำคัญ ในการควบคุม ดูแลนักเรียนให้เป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา แก้วหาญ (2557) ที่กล่าวว่า การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน เป็นสิ่งที่กำหนดให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามแบบที่โรงเรียนจัดไว้ ซึ่งแตกต่างจากการอยู่ตัวคนเดียว ให้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายในกรอบข้อตกลงของโรงเรียน เรียนรู้ที่จะระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รู้จักครองตนให้ได้แล้วนักเรียนก็จะเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้ โดยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง เน้นการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การเยี่ยมบ้าน และการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม รวมถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การรู้จักปฏิเสธสิ่งชั่วร้าย การจัดการอารมณ์ และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมบรรยากาศประชาธิปไตยภายในโรงเรียนก็มีส่วนสำคัญในการลดปัญหาอบายมุข มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วางแผน และการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านกระบวนการประชาธิปไตย เช่น การดำเนินงานของสภานักเรียนซึ่งช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ การเคารพกติกา และการอยู่ร่วมกัน

อย่างสันติ โดยผ่านการประเมินผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อาศัยข้อมูลจากการสังเกต แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งผลลัพธ์จากการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้แก่นักเรียนมีจิตใจที่เข้มแข็ง รู้เท่าทันและห่างไกลจากอบายมุขทุกรูปแบบ สามารถเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในการป้องกันปัญหาอบายมุขของโรงเรียนปทุมวิไล พบว่า การดำเนินงานครอบคลุมทั้งด้านการวางแผน การบริหารงาน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตย และการประเมินผล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) ที่ระบุว่า การบริหารกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดระบบดูแล สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยนำข้อที่มีค่าเปลี่ยนน้อยที่สุดในแต่ละด้านไปหาแนวทางการพัฒนา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนปทุมวิไลมีการวางแผนงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลบางส่วนยังมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย และยังไม่มีการบูรณาการฐานข้อมูลกลางร่วมกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการข้อมูลสารสนเทศยังไม่สามารถสนับสนุนการวิเคราะห์และการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ประเด็นดังกล่าวสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ระบุว่า การวางแผนเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2562) โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัชร์ เกตุรัตน์ (2561) ที่พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการจัดระบบข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อใช้ในการวางแผนและติดตามผลการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ ยุทธนา เลิศคลัง (2565) ที่พบว่า การรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องและการใช้ข้อมูลในการวางแผน ช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ วิทยา สายสว่าง (2566) ยังพบว่า การจัดระบบข้อมูลและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนมีความต่อเนื่องและสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการข้อมูลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนปทุมวิไลมีการทำงานแบบบูรณาการ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และมีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียนที่อธิบายว่าการบริหารกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมและการให้บริการแก่ผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน Good (1975) โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวาทิตย์ ทองทับ (2564) ที่พบว่า การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนันท์ คำชาย (2562) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานและการประเมินผล เป็น

องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีการดำเนินงานแบบบูรณาการช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและวินัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ระบุว่าการส่งเสริมคุณธรรมและพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2562) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา เลิศคลัง (2565) ที่พบว่า การดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและพฤติกรรมที่เหมาะสม มีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิศรุต คงเทพ (2565) ที่ระบุว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะและพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.4 ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบ และมีการติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานักเรียน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ระบุว่าการติดตามและดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องช่วยให้สามารถส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2562) โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์จักร พร้าวโรสง (2566) ที่พบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยให้สถานศึกษาสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ที่พบว่า การติดตามและดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องช่วยสนับสนุนการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.5 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบและพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสิณา รอดทอง (2561) และ ยุทธนา เลิศคลัง (2565) ที่พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.6 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน เนื่องจากช่วยให้สามารถติดตามและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ระบุว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานและการพัฒนาผู้เรียน โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิภักธรอนันต์ เทพพิทักษ์ (2565) ที่พบว่า การประเมินผลและการนำผลการประเมินไปใช้ช่วยพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพิศ ไห้งาม (2550) ที่ระบุว่าการประเมินผลช่วยสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนให้เป็นเอกภาพ โดยจัดทำฐานข้อมูลกลางและกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการติดตาม บันทึก และส่งต่อข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนป้องกันปัญหาอบายมุขอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือประเมินที่สอดคล้องกับเป้าหมายและนำผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 ครูควรดำเนินการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยการบูรณาการกิจกรรมป้องกันปัญหาอบายมุขเข้ากับการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอกในรูปแบบความร่วมมือระยะยาวเพื่อสนับสนุนการดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมบทบาทของนักเรียนในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างความมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ปลอดอบายมุข รวมทั้งพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลให้เป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเกิดประสิทธิผล

1.3 ครูควรปรับระบบประเมินผลกิจการนักเรียนให้มีความครอบคลุมและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำไปออกแบบกิจกรรมหรือจัดทำรายงานและใช้เป็นฐานในการปรับปรุงกระบวนการทำงานในปีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังที่อื่น ๆ ให้ครอบคลุมโรงเรียนหลายประเภทและหลายสังกัดมากขึ้น เพื่อให้ผลวิจัยสะท้อนภาพรวมของการบริหารงานกิจการนักเรียนได้กว้างขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาประเด็นอื่น ๆ ในการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อการป้องกันปัญหาอบายมุข เช่น ความพร้อมบุคลากร บริบทชุมชน ความร่วมมือภาคีเครือข่าย เพื่อหาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนต่าง ๆ

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกิจการนักเรียนแบบข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้มีความเชื่อมโยงและเป็นเอกภาพ รองรับการทำงานแบบองค์รวมได้ดีขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเชิงบูรณาการแบบองค์รวม ทั้ง 6 ด้าน อย่างเป็นระบบ โดยมีฐานรากเป็นการบริหารเชิงระบบและต่อเนื่องภายใต้โครงสร้างที่ชัดเจน ขับเคลื่อนผ่านการวางแผน การบริหารจัดการ การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตย และการประเมินผลที่เชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ พร้อมระบบสนับสนุนจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ควบคู่กับการพัฒนาภูมิคุ้มกันทางจิตใจและทักษะชีวิต ส่งผลต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง และพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหาร และวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 13). ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลสินา รอดทอง. (2561). *การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- จันจิรา แก้วหาญ. 2557. *การศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2558). *เทคนิคการเขียนเค้าโครงวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนนท์ คำชาย. (2562). *การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพดินทร์วิทยาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*
- ณัฐวุฒิ บุตรธนู. (2564). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2554). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. ครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พัฐจักร พรวัวไธสง. (2566). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- พิภรณ์นันต์ เทพพิทักษ์. (2565). *แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะอารมณ์และสังคม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ยุทธนา เลิศคลัง. (2565). *การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- วริยา สายสว่าง. (2566). *สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสกติดของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- สมพิศ ไหมงาม. (2550). *การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน (Student personnel management and administration)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562)*. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). *การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ธวาทิตย์ ทองทับ. (2564). *แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรีตามแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวก. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สุวีริยาสาส์น.
- Good, C. V. (1975). *Dictionary of education*. McGraw-Hill.